

Март

АГИТАТОРДЫН
БЛОКНОДЫН 3

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

3 №
март
1974 j.

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда ла агитация бөлүги

XXIX ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНОЙ КОНФЕРЕНЦИЯ КЕРЕГИНДЕ ЖЕТИРҮ

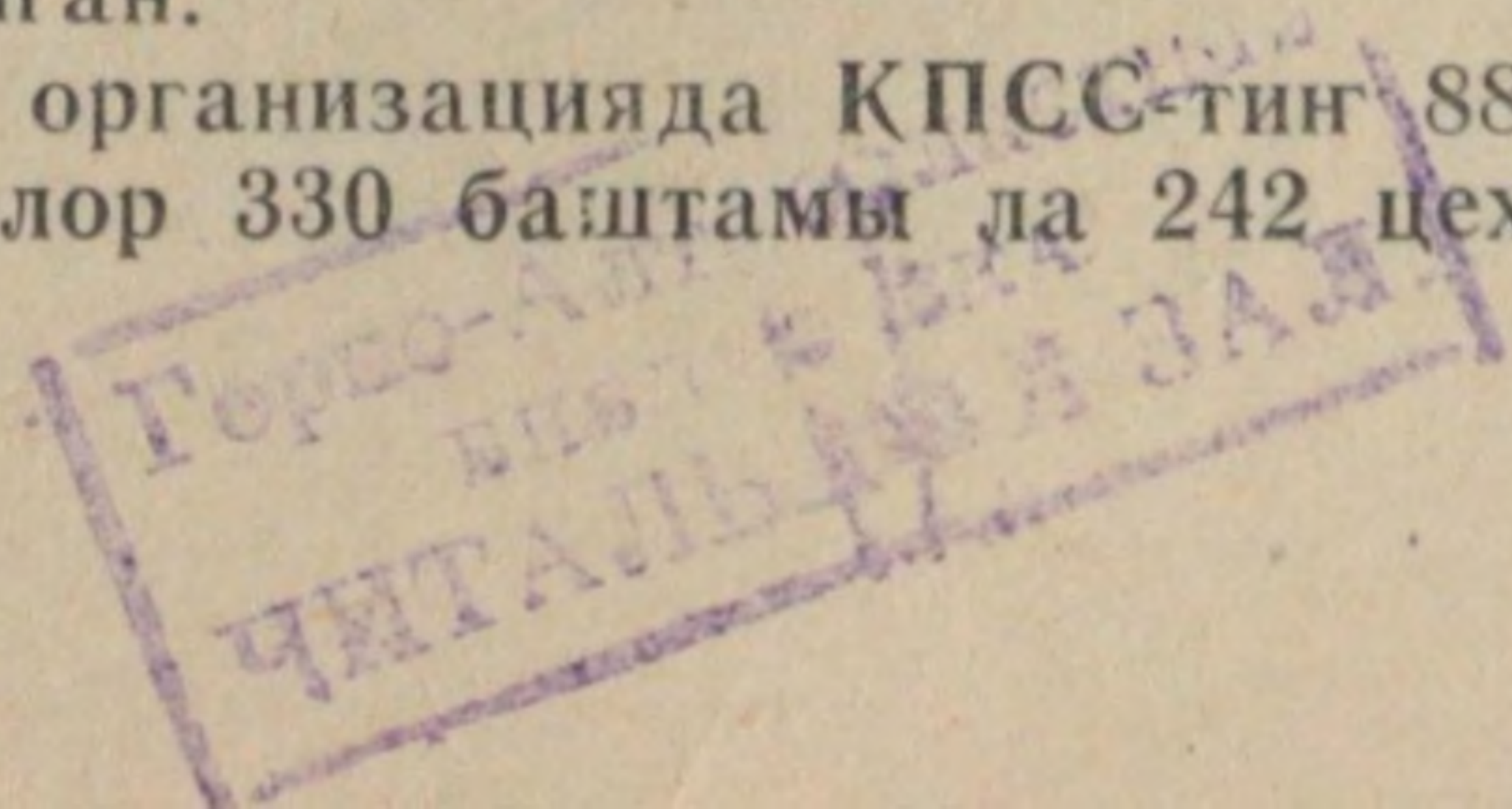
1974 жылда 5 февральда XXIX Горно-Алтайский областной партийной конференция өткөн. Ол КПСС-тин XXIV съездинин кийинде өткөн баштапкы конференция болгон. Конференция партиянын XXIV съездинин жөптөри канайда бүдүп турганын бастыра жанынан шиндеген. Конференциядан озо бастыра баштамы партийный организацияларда отчетно-выборный жуундар, районный, городской партийный конференциялар бийик төзөмөлдү ле көдүринилү айалгада өткөн.

Областной конференциянын делегаттары бойлорынын куучындарында ичжанындагы ла тышжанындагы политика керегинде партиянын XXIV съездинин жөптөрүн бүдүрери жанынан КПСС-тин Төс Комитединин, онын Политбюрозынын, КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызынын нөк. Л. И. Брежневтин өткүрип турган иштерин бир кижидий жараткандар.

Партийный жуундарда, анайда ок конференцияларда, коммунисттер бойлорынын туткан партийный органдарынын ижин бийик неелтелү көргөндөр. Партийный иште көп жаңы керектер табылган, ошон улам онын једимдү болоры тыгыган деп, отчетный докладта ла делегаттардын куучындарында айдылган. Көп партийный комитеттер партийный иштин анчадала јаан једимдү эп-аргаларын ла кеберлерин таап, башкараачы кадрлардын, ончо коммунисттердин ижи учун каруулу болорын јаантайын тыгыдып, оорды келер өйдө-ги керектери озолодо көрүп турарын үредип турулар.

Отчетный өйдин туркунына партийный организациялардын, партийный комитеттердин тоомјызы бийиктеген, оордын ишкүчиле јаткандарга камаанын јетирери тыгыган.

Эмдиги өйдө областной партийный организацияда КПСС-тин 8801 члени ле кандидады тоололып јат, оор 330 баштамы ла 242 цехо-

вой партийный организацияларга бириктирилген. Партийный организациялардын структуразын жарандылары ла коммунисттерди ишке анчадала тузалу болор эдип тургузары жанынан өткүрилген иштердин шылтузында жаныдан 35 баштамы ла цеховой парторганизациялар ла 46 партийный группалар төзөөр арга табылган. Эмди албаты хозяйствонун кажы ла бөлүгінде эрчимдү, жуучыл, бек партийный коллективтер иштеп жат. Коммунисттер производственный ла общественно-политический жүрүмде озочылдар болуп, иште жозок көргүскилейт, партийный эместерди ишке көдүргилейт.

Партиянын XXIV съездинин, КПСС-тин Төс Комитединин майский (1972 j) Пленумынын «Партийный документтер солыыры керегинде» жөбин ле онын кийинде өткөн пленумдарынын жөптөрүн бүдүрип тура, партиянын обкомы, райкомдоры, горкомы партийный организациялардын ижин тыгыдары, хозяйственный иштерде оlorдын учурын бийиктедери жанынан жаан иш өткүрип турулар.

Тогузынчы бешжылдыктын үч жылынын туркунына областта промышленность жанынан плановый жакытталар жеңүлү бүткен, планга үзеери 2,5 млн. салковойго турар продукция берилген. Албаты хозяйствого капиталный вложениелер көптөгөн, улус жадар жагы туралар, школдор, производственный ла культурно-бытовой объекттер тудулган. Кош тартары чик жок көптөгөн. Малдан алган продукцияны садар үчжылдык план ойинен озо бүткен. Төрөлис областтан планга үзеери 20 мун центнер эт, 14 мун центнер сүт, 2 мун центнер тук алган. Ол ок ойдө ончо малдын тын тоозы көптөгөн. Азырал белетеер, жерди суактаар ла кургадар иштерди механизировать эдери элбеген, онын шылтузында азырал белетеери тыныган. Үч жылдын туркунына колхозтор ло совхозтор 27 млн. салковой кирелте алгандар.

Промышленный ла журтхозяйственный производствонун өзүми областтын ишкучиле жаткандарынын материальный айалгазын бийиктедип, оlorдын садып алар аргазын тыгыдарын жеткилдеген. 1973 жылда 1970 жылдагызынан 23 млн. салковойго көп товарлар садылган, бытовой жанынан жеткилдеери чик жок жаранган.

Конференцияда куучын айткан делегаттар 1974 жылдын пландарын бүдүрер иштер керегинде, КПСС-тин Төс Комитединин партияга, советский албатыга эткен кычырузын бүдүрери жанынан жаан иштер өткүрери керегинде айдышкан.

Бистин жедимдерис жаан. Же эдилбеген иштер эмди де көп. Киевте Украинский республикага «Албатылардын нажылыгы» орден берер тушта Л. И. Брежнев мынайда айткан: «Жедимдерди темдектеп тура, бешжылдыктын арткан жылдарында эмди эдилгенинен ас эмес, карын онон көп эдерге келижерин ундыбас керек. Партиянын 1975 жылга темдектеген жедимдерге жедип аларга ла онон арыгы өзүмге керектү айалгалар жеткилдеп аларга эмди де көп, сүреен көп иштеер керек. Бу ойдө бүдүретен эн учурлу задача — бистин бастыра про-

мышленностьтын ижиинг једимдү болорын ла чындыйын јаранды-
рары болуп јат».

КПСС-тин Төс Комитедининг 1973 јылда декабрь айда өткөн Пле-
нумында бу задачалар керегинде база чокум айдылган. Государст-
венный планда 1974 јылда албаты хозяйствонын ончо бөлүктери
чик јок өзөри ле советский улустын јадын-јүрүми там јаранары
темдектелген. Бу иштерди бүдүрерге коммунисттерге, ончо совет-
ский албатыга сүрекей тыгыда иштеп, план-јакылталарды ажыра
бүдүрерин јеткилдеер керек.

КПСС-тин Төс Комитедининг Пленумында темдектелген хозяйст-
венный ла культурный строителствоны башкарары јанынан је-
дикпестер бистинг де областта бар деп, партиянын обкомынын
отчетный докладында айдылган.. Кезик промышленный предприятие-
лердин, колхозтордын, совхозтордын ижи эмдиге уйан, олордын
кезиги план-јакылталарды бүдүрбей јат. Кезик промышленный пред-
приятиелер үч јылдын планын бүдүрип болбогон, олор 4,8 млн. сал-
ковойго турар продукцияны јетире бербеген, кезик колхозтор ло
совхозтор государственного эт, сүт, түк садар планын бүдүрерин үзүп
салган. Јер ижин, зоотехнический ле племенной иштерди, техниканы
тузаланарын јарандырары, јуртхозяйственный иштерди механиз-
ровать эдерин тыгыдары јанынан јеткилдеер керек.

Капитальный строителствоно чыгарылган акча јетире тузаланыл-
бай јат. Тогузынчы бешјылдыктын үч јылынын туркунына 3,5 млн.
сальной акча тузаланылбаган.

Пленумнын јөптөри, КПСС-тин Төс Комитедининг Генеральный
качызы Л. И. Брежневтин куучынында айдылган шүүлтелер ончо
партийный организацияларга ижинин јуучыл программазы болот.

Партиянын обкомынын отчетный докладында хозяйственный иш-
ти башкарарын јарандырарына, јербойынын резервтерин ле аргала-
рын толо тузаланарын јеткилдеерине, кымакай болорын тыгыдары-
на, не ле немени үреп-чачарын јоголторына, бастыра јерлерде госу-
дарственный дисциплинаны тыгыдарына анчадала јаан ајару эдил-
ген.

КПСС-тин декабрьский Пленумынын некелтези аайынча хозяй-
ственный иштин ончо бөлүктеринде чындык партийный башкарту
јеткилдеер, ончо керектерди партийный јанынан көрөрин кичеер ке-
рек деп, отчетный докладта айдылган.

Партийный конференцияда ағылу куучын кадрларла иштеер су-
рак керегинде болгон. Онызы да јарт, ненин учун дезе, ол партий-
ный башкартунын төс сурагы болуп јат. Кадрларды чике талдап,
олорды үредери, олордын ижин јаантайын шинжүде тудары партий-
ный комитеттердин ле партийный организациялардын ајарузында
болор учурлу. Кадрларга чебер болоры кажы ла ишчинин ого бе-
рилген ижи учун, партийный јөптөрдү бүдүрери учун каруулу боло-
рын тыгыдарын некеп јат.

Партийный конференциянын төс ажарузында производительный ийде-күчтерди өскүрери, экономиканы, общественно-политический жүрүмди башкараарында партийный иштин эп-аргаларын жарандыраары, партийный комитеттердин ле баштамы партийный организациялардын башкараачы ла ууландыраачы учурын көдүрери жанынан сурактар турган.

Конференция төзөмөлдү айалгада өткөн, делегаттар башкараачы партийный органдарга ла кадрларга бийик некелтелер эдип тургандарын көргүскендер, једикпестерди кезем критикалагандар.

Јурт хозяйствонун областной управлениезинин, совхозтордын производственный объединениезинин уян ижи, олор производстволо чокум колбулар тургуспай тургандары керегинде јаан критика болгон. Партиянын Алтайский краевой комитединин отчеты аайынча КПСС-тин Төс Комитединин јөбин бүдүрип, колхозтордо ло совхозтордо специалисттердин учурын бийиктедери жанынан керектү иштер өткүрерин партийный организациялардан ла хозяйствонный органдардан некегендер. Культурно-бытовой, медицинский ле саду жанынан јеткилдеште јаан једикпестер бар учун бир кезек областной ведомстволордын ижи критикалалган.

Конференцияда јашөскүрим јурт јерлерде иштеерге артарын јеткилдеерге комсомолдордон ло јашөскүримнен чабанский бригадалар төзөөр лө олон до өскө көп сурактарга ажару эдери керектүзин делегаттар база темдектегендер.

Партиянын обкомынын ижинин једимдерин темдектеп, конференциянын делегаттары көп критический шүүлтелер айткан, анчадала партийный башкартунын стилин ле эп-аргаларын жарандыраарын жанынан. Темдектезе, партиянын обкомы бийиктей турган главктарда, ведомстволордо ло министерстволордо суракты кезем тургуспай турганынан улам, городто јенил промышленностьын бир кезек предприятиялерин јаныртып јазаары керегинде јарадылган јөп узак ойдин туркунына чек бүтпей јат.

Конференцияда јаан куучынды КПСС-тин Төс Комитединин члени, партиянын Алтайский крайкомынын баштапкы качызы, СССР-дин Верховный Советинин депутады, Социалистический Иштин Геройы нөк. Георгиев А. В. айткан. Ол КПСС-тин XXIV съездинин јөптөрин бүдүреринде областной партийный организациянын јаан једимдерин темдектейле, партиянын обкомынын ижиндеги једикпестер керегинде айткан.

Конференция тогузынчы бешјылдыктын арткан эки јылында хозяйствонный, культурный строительство, областьтын ишкүчиле јаткандарын коммунистический күүн-санаалу эдип тазыктыраарында јаан задачаларды бүдүрерине ууландырылган резолюция јараткан.

Конференцияда партиянын областной комитединин јаны составы тудулган.

БЕШЈЫЛДЫКТЫҢ ПЛАНДАРЫН БҮДҮРЕРИН БЫЖУЛАЙТАН ТӨРТИНЧИ ЈЫЛ

Туулу Алтайдын ишкүчиле јаткандары партийный организацияларга башкартып, бастыра советский албатыла кожо, КПСС-тин XXIV съездинин исторический јөптөрин јүрүмде бүдүрери учун тартыжып турулар.

КПСС-тин Төс Комитединин партияга ла Советский албатыга эткен кычырузын, «Промышленностьын, строительнонын ла транспорттын ишчилеринин 1974 жылдын албатыхозяйстванный планын өйинен озо бүдүрери учун Бастырасоюзный социалистический мөрөйи керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин, СССР-дин Министрлеринин Совединин, ВЦСПС-тин ле ВЛКСМ-нин Төс Комитединин јөбин областьтын ишкүчиле јаткандары бойынын јуучыл программазы деп көрүп јадылар.

Областьтын промышленный предприятиелери тогузынчы бешјылдыктын эн учурлу үчинчи јылынын пландарын јенүлү бүдүрип, планга үзеери 500 мун салковойго продукция саткандар, өткөн јылда иштин арбыны анайда ок бийиктеген.

1973 јылда анчадала јаан јенүлерге Акташтагы рудопровлениенин горняктарынын ла Горно-Алтайсктагы кош тартар автохозяйствонин коллективтери једип алган. Олор өткөн јылдагы социалистический молјуларын декабрь айга бүдүрип салган.

Областьтын агашпромхозторынын ла агашкомбинаттарынын көп сабазы, промышленный предприятиялердин көбизи бешјылдыктын үч јылынын планын јенүлү бүдүрип салган: үч јылдын туркунына олор планга үзеери 2,5 млн. салковойдын продукциязын саткан-

дар. Производствонунг объемы, 1970 жылдагызына көрө, 11,5 процентке, иштин арбыны 13,8 процентке бийиктеген. Иштин арбыны бийиктегенинен улам промышленный продукция эдип чыгарары өскөн.

Текши једим кажы ла ишчининг алдынан башка једимдериненг төзөлип јат. Шак онынг учун озочыл предприятиялерде партийный организациялар кажы ла ишчининг творческий баштанкайын, озочыл ченемелин, иштеги эрчимин өскүрерине јаантайын јаан ајару јетиргилейт.

Горно-Алтайский фабриканын бös согоочызы Валентина Павловна Лорей — узак жылдардын туркунына иштеп келген озочылдардын бирүзи. Бойынын профессиясын јакшы билер ишчи, ол фабрикага келген јииттерди бойынын байлык ченемелине, ижиндеги мастерствозына чылаазыны јогынан үредип турат.

Гардинный тюль эдер фабриканын тюль түүчизи Валентина Михайловна Корыткина өткөн жылдын планын Улу Октябрьдын байрамына бүдүрип салган. Мындай бийик јенүлерге јединип, героический ижиле мактаткан ишчилер областьтын предприятиялеринде көп.

Өткөн жылда областьтын строительдери јакшы иштегендер. Олор бешжылдыктын үч жылына 80 млн. салковойго шыдар строительный иштер бүдүрген. Бешжылдыктын башталганынан ала улус јадатан 101 мун квадратный метр тураларды, 3700 јерлү школдорды, 600 јерлү клубтарды, 370 јерлү больницаларды, узуну 16 километр трубопроводты, электроэнергиянын 81 километр линиязын бүдүрип табыштырган.

1973 жылда Горно-Алтайсктагы ла Кош-Агаштагы аэропорттор, Маймадагы почта, балдардын больницазы, областной больницанын хирургический корпусы, Ондойдогы автовокзал тузаланарына табыштырылган.

Областьтын стройкаларында ак-чек ижиле мактаткан озочылдардын тоозы жылдын жылга көптөп јат. Коммунист Лидия Григорьевна Талипова Горно-Алтайский

СМУ-нын отделочный участогында узак жылдардын туркунына иштеп, албаты ортодо јаан тоомҗыда жүрет. Городто онын штукатурить эдип, кееркеткен тураларын комиссия бийик чындыйлу деп көргөн.

Бу ок участоктын озочылдарынын тоозына ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын краевой Совединин депутады Светлана Федоровна Тунекова кирип јат. Ол социалистический мөрөйдин јенүчили болуп, күндүк нормазын јаантайын ажыра бүдүрип турат.

Бешјылдыктын үчинчи жылынын итогторын көрөрдө, бир кезек промышленный предприятиелердин ижи уян болгоны, план-јакылталарын озор јетире бүдүрбей тургандары јарталды.

1973 жылдын планын Горно-Алтайсктагы, Турачактагы, Караторбоктогы агашпромхозтор, Манжероктогы мебель эдер фабрика ла оног до өскө предприятиелер бүдүрбеген. Озор государственного 776 мун салковойдын продукциязын јетире бербеген. Öткөн жылда озор агашты, гардинный тюльды, сарјуны, сырды, көктөгөн эдимдерди, мебельди пландалганынан чик јок ас эдип чыгарган.

Бистин строительдерис Туулу Алтайдын ишкүчиле јаткандарынын алдына јаан төлүлү артып турулар. Озор өткөн жылдын планын бүдүрип болбогон.

Областьта улус јадатан туралар, школдор больница-лар, колхозтордо ло совхозтордо малдын чеден-кажааны эмдиге јетире једишпей де турза, тудулып турган объекттерге божодылган средстволор жылдын сайын тузаланылбай јат. Уч жылдын туркунына 3,5 млн. салкойдон ажыра акча тузаланылбаган. Строительдер научно-технический једимдерди, иштеги озочыл технологияны чике төзөп албай, объекттерди тудуп бүдүреринин өйин кыскартарына ајаруны јеткилинче салбай тургандарынан улам, объекттер пландалган өйине бүтпей турат.

Областьта 1974 жылда бүдүреле, тузаланарына табыштыратан объекттердин тоозы 150-ге једип јат.

Албатыхозяйствeнный пландарды бүдүреринде, иштин арбынын көдүреринде јаан аргаларды социалистический мөрөйді элбеде көндүктиргени тззоп туру. Онын учун КПСС-тин Тзс Комитединин партияга ла советский албатыга эткен кычырузыла, 1974 жылда Бастыра-союзный социалистический мөрөйді тзззори керегинде јоплз башкарынып, 1974 жылда кажы ла ишчи бастыра арга-күчин планга үзеери алган молјуларды ажыра бүдүрерине, бийик чындыйлу промышленный продукция эдип чыгарарына ууландыраp учурлу.

ӨТКӨН ЖЫЛДЫҢ ИТОГТОРЫНАН

1973 жыл божогон. Өткөн жыл — мергендү иштин, коммунистический иштин бастыра бөлүктөрүндө жаан једимдердин жылы болгон.

Советский албаты бешжылдыктын үчинчи жылынын јенүлү бүткен пландарынын итогторын шиндеп көрөлө, 1974 жылга жаңы бийик молжулар алынган. Бистин областьтын строитељдери орооныстын једимдерине база жаан јөмөлтө эткендер. Тургуза өйдө областьтын стройкаларында үч мунга шыдар строитељдер иштеп јат. Областьтын капитальный строитељствозы жылдын жылга там элбеп, бийик тебү алынып јат.

Областьтын стройкаларына бешжылдыктын үч жылынын туркунына 80 млн. салковойго, ол тоодо 1973 жылда 27 млн. салковойго шыдар акча-јөөжө чыгымдалган. Бешжылдык башталарынан бери улус јадатан 101 мун квадратный метр площадьту туралар, 3700 јерлү школдор, 600 јерлү клубтар, 180 мун тын кой турар кошарлар, 6200 тын уй мал турар кажаан, 370 јерлү больница, суу агызып экелетен, узуну 16 километр трубопровод тудулган.

Өткөн жылда Горно-Алтайсктагы ла Кош-Агаштагы аэропорттор, Маймадагы почта, балдардын больницазы ла хирургический корпус тузаланарына табыштырылган. Строитељдердин материально-технический базазы калганчы өйлөрдө чик јок тынгыган. Эмди областьтын строитељдери керамзитовый гравий ле керамзито-бетон деп строитељный материалды бойларында эдип чыгарарын төзөп алгандар. Үч жылдын туркунына мында 48900 кубометр керамзитный гравий, 18500 кубометр керамзи-

то-бетон, 36650 кубометр темирбетон эдип чыгарган. Темирбетон эдип чыгаратаны, 1970 жылдагызына көрө, 38 процентке бийиктеген. Областьта темирбетоннын жаан-жаан бөлүктөрүн салып, туралар тудары көндүккөн.

Өткөн жылда капиталный вложениенин планын тузаланарын Кош-Агаш, Турачак, Көксуу-Оозы аймактардын строителдери бүдүргөн.

Бойлорынын пландарын жеңүлү бүдүргендердин тоозына Маймадагы 190 №-лү ПМК-нын, строительный иштердин механизациязынын Управлениенин, Чуйский хозрасчетный участогынын коллективтери кирип жат. Бу организациялар пландарын 1973 жылда 1 декабрыга бүдүрүп салган.

Чуйский хозрасчетный участоктын штукатурларынын бригадазы (бригадири нөк. З. Я. Волынчикова) тогузынчы бешжылдыктын молжуларын жеңүлү бүдүрүп, тургуза өйдө 1974 жылдын май айынын планынын чодына иштеп жат, Катунский СМУ-нын каменщиктеринин комплексный бригадазы (бригадири нөк. С. М. Сафонов) Социалистический Иштин Геройы Злобиннин эпсүмезиле иштеп, планын 73 күнге озо бүдүрүп салган.

Үч жылдын итогторын шиндеп көрөрдө, строителдер бойлорынын социалистический молжуларын текши бүдүрүп болбогоны, олар областьтын ишкүчиле жаткандарынын алдында жаан төлүлү арткандары жарталды.

Улус жадар тураларды, здравоохранениенин, культуранын, коммунальный хозяйствонун объекттерин тударына чыгарылган акча-жөөжө жылдын жылга жетире тuzаланылбай жат. Үч жылдын туркунына мында 3,5 млн. салковойдон ажыра акча тuzаланылбай артып калган. Онон улам областьтын улузына жадатан туралардын 10 мун квадратный метр жерин, 50 орынду больницазын, 380 жерлү школын ла онон до өскө көп объекттерди олар бүдүрүп болбогон.

Бешжылдыктын баштапкы эки жылынын туркунына «Горно-Алтайсксельстрой» тресттин строителдери жак-

шы иштеген. Олордын предприятелеринин көп сабазы пландарын ай сайын бүдүрүп турган. Же калганчы өйлөрдө олордын ижинин тебүзи кезем жабызай берген. Трест 1973 жылдын планын жүк ле 96 процентке бүдүргөн. Иштин кеми, 1972 жылдагызына көрө, бир миллионнон ажыра салковойго жабызаган. Бешжылдыктын үч жылынын туркунына 2 миллионго жуук акча ишке тузаланылбай артып калган.

Өткөн жылда жакшы ижиле мактаткандардын тоозына Маймадагы 190 номерлү ПМК-нын коллективи кирип жат. Олор үч жылдын планын 98,2 процентке бүдүрүп салгандар. Бешжылдыктын эн учурлу үчинчи жылынын планын дезе 108,9 процентке бүдүргөн.

Тресттин Чуйский хозрасчетный участогы, строительный иштердин механизациязынын Управлениези жакшы иштеп, бешжылдыктын үч жылынын ла 1973 жылдын пландарын жегүлү бүдүргөн.

Онгудайдагы хозрасчетный строительный участок өткөн жылдагы планын ажыра бүдүрүп салган. Же олордын ижи жаантайын андый жакшы кеминде өдүп туру деп айдарга болбос, ненин учун дезе, жайгы айларда олор пландарын ажыра бүдүредилер, жылдын башталганында ла учында дезе, пландарын жүк ле 75—80 процентке бүдүрүп турадылар.

Өткөн жылдын декабрь айында Горно-Алтайский СМУ жакшы иштеген, же алдындагы айларда олордын ижинин тебүзи жабыс кеминде өткөнинен улам, олордын жылдык планы жүк ле 87,6 процентке бүткөн.

Катунский СМУ жылдык план аайынча көрүлгөн 255 мунг салковойго турар ишти, Шебалинский ПМК — 266 мунг салковойго турар ишти, Көксуу-Оозындагы ХСУ — 244 мунг салковойго турар ишти жетире бүдүрбеген.

Кан-Оозындагы 670 номерлү ПМК, Горно-Алтайский СМУ (Турачак), 205 номерлү ПМК, Кош-Агаштагы МСО өткөн жылдын пландарын база бүдүрүп болбогондор.

Қажы ла подрядный строительный организациянын
үч жылга бүдүрген ижинин итоги мындый:

Горно-Алтайский СМУ — 84,6 процентке,

Катунский СМУ — 95,2 процентке,

Маймадагы 190 номерлү ПМК — 98,6 процентке,

Шебалиндеги 571 номерлү ПМК — 80,7 процентке,

Онгудайский ХСУ — 112,9 процентке

Қан-Оозындагы 570 номерлү ПМК — 80,7 процентке,

Көксуу-Оозындагы ХСУ — 94,4 процентке,

205 номерлү ПМК — 81,5 процентке,

Механизациянын управлениези — 108 процентке,

Горно-Алтайский СМУ (Турачак) — 99,5 процентке,

615 номерлү ПМК — 101 процентке.

Областьтагы подрядный иштин бастыра организа-
цияларынын үч жылдын планы 95,4 процентке бүткен.

В. КИКАЛОВ.

КУРААНДАР ТЕЛЧИДЕРИ — ЈААН РЕЗЕРВ

Тогузынчы бешжылдыктын баштапкы үч жылынын туркунына Туулу Алтайдын малчылары бойларынын творческий ийделерин КПСС-тин XXIV съездинин тургускан улу жаан задачаларын бүдүрерине ууландырып, жаан көргүзүлөргө жеткендер.

Областын хозяйстволоры койлор өскүреринин технологиясын онон ары жарандыраарына ууландыра жаан иштер өткүрүп турулар. Бу керекте анчадала жаан аяру койлорды кышкыда ла эрте жаскыда төрөөрине көчүрерине эдилет. Быжыл кышкыда ла эрте жаскыда төрөөр эдип, областын хозяйстволоры 232 мун кой үренделткендер. Ол төрөйтөн бастыра койлордын 40 проценти болуп жат. Кураандар телчидери — жаан каруулу, чүмдү ле ижи көп керек. Бир де кураанды коротпой су-кадык телчидип аларына ажындыра белетенер керек.

Койлор төрөп баштаарынан 15—20 конок озо кажаанды жылуулап жат. Салкындаак жанындагы стенеден ыраагы 30 сантиметр кирези жерде узуну үч метрден щит тургузар. Стене ле щиттин ортозына өлөң эмезе салам кептеер. Ого үзеери щиттин бери жанына потолоктон ала полго жетире палатка тартып койор. Эжиктерин бастыразын жылуулаар. Ыжык жанынан жаңыс эжик артырар. Онон койлор чыгарар ла иштеп турган улус кирип-чыгып тураар эдер. Кижки кирип-чыгып тураар эдип, ыжык жанындагы эжиктеринен кичинек эжик эдип алар. Онон өлөң, комбиазырал, силос, суу ла өскө дө немелер тажыырга жараар. Озочыл койчылар кажаандарын анайда белетеп, жаш кураандарды соок алатанын жоголтып жат.

Койлор төрөөр тужунда кажаанды эки печкеге от са-

лып жылыдар. Кажан чыкту болгондо, кураандарды сок түрген алып ийет. Озочыл койчылар кажанды кургак күзүрүмле кургактагылайт. Олордын көп сабазы күзүрүмге кургак өтөк тузалангылайт.

Лаш кураандар кичеерине бир кажанда мындый немелер керек болор:

узуны 4 метр кормушкалар (койлорго) — 25—30 штук, узуны 2,3—3 метр кормушкалар (кураандарга) — 20 штук, клеткалар эдер щиттер — 35 штук, «летучая мышь» деп фонарь — 5 штук, кураандардын кыбын черетеер щетка — 4 штук, черет — 25 килограмм, кураандарга суу уруп берер тоскуурлар 2—4 штук, суу урар 2 кубометр ичтү цистерна — 1 штук, колжунгуш — 2 штук, коларткыш — 4 штук, көнөк — 4 штук, айрууш ла күрек — 2 штук, умчы (кураандарга) — 35 штук, керосин — 25 килограмм; медицинский ле ветеринарный аптечкалар, кара халаттар — 6 штук.

Койлор төрөөр тужунда иш сүрекей көп болор, онын учун койчыларга болужар эдип улус ийгилейт. Кажы ла 80 кураан телчидерине бир сакманщик болор учурлу. Койлор төрөп баштаганынан ала койлорды ла кураандарды түни-түжиле селижип каруулдаары башталып јат.

Койлор төрөгөн кийнинде чөби 1—3 частан түжер, оны тургуза ла јайладып, аңылу кайырчакка салар. Јаңы ла чыккан кураанды кургак немеле арутап, оозынан ла тумчугынан чарананы арутап јат. Киндигин 8—10 сантиметрден кезеле, дезинфицировать эдип койгон учукла буулап койор. Киндикти кескен јерине йод сүртүп јат. Төрөгөн койдын киртиген јерлерин арутап, эмчегин айландыра түкти кайчылайла, јылу суула јунала, ару коларткышла кургада арутаар. Кураанды энезине кыйалта јок јаладар керек деп ченемели јаан койчылар айдыжат. Ол тужунда кой кураанын јерийтени чек астаар. Ол курааннын бойына да јакшы.

Јаңы ла чыккан кураандар эмчек эмерге турар.

Бойы туруп, эмчекти таап, эмип болбой турган кураанды колло тудуп эмизер. Мылжы кураанды чыкканынан ала жарым час өткөн кийинде эмизер. Анчадала кажыла кураан энезинин уурак сүдин эмерин тын кичеер керек. Уурак сүт эмбеген кураандар оорынкай ла уйан болот. Уурак сүтти тойо эмип алган кураандар сүрекей омок, чыйрак ла жакшы болор. Энези тойдырбаган кураандарды сүттенгир койлорго телип эмизип јат. Јаш кураандарды баштапкы ла күндерде тын кичеер керек. Ол тужунда бастыра кураандар су-кадык ла жакшы болор.

Кураандар кургаган кийинде энелериле кожо туратан кыптарга көчүрилет. Кураандар энелерин табар кырези болгон тужунда оларды көп кураандар туратан кыпка көчүрип јат. Игис эмезе уйан кураанду койлорды кураандарыла кожо 2—3 күнге тургузар, јаан ајаруны кураанын јерип турган койлорго эдер керек.

Баштапкы ла күннен ала зоогигиенанын ээжилерин бир де буспас керек. Койлорды ла кураандарды түрген ылгаштырып аларга оларды будукла номерлеп јат. Ол тужунда сакманщиктер кураандарды ла энелерин түрген ылгап ла таап эмизип ийер.

Башка кыптарда турган кураандарды кажы ла 2—3 частын бажында эмизип јат. Уйан кураандарды 1,5—2 частын бажында эмизер.

Он конгонынан ары кураандарга кожулта азырал эдип, аш, өлөң лө силос берип јат. Он коноктон ашкан кураандар турган јерде аш ла тус салган тоскуурлар болор учурлу. Көк өлөңди болчоктой буулайла кураандар ого једер эдип илип койор. Сууны тоскуурга эмезе көнөккө уруп койор, ол 17—18 градус жылу болорын кичеер керек. Комбиазыралла кожо балыктын үзин бергени тузалу. Кормушкаларга элгеген күл эмезе көмүр салып койзо, кураандар оноң јалап турганынан түк јалажатаны јоголор.

Јаңыс ла игис кураанду койлорды башка-башка тур-

гузып јат. Ненин учун дезе игис кураандуларына јаан ајару керек болуп јат. Кураандарды бөлиштирер тужунда олардын кажызынын ла бескезин ле күчин ајаруга алар. Игис кураандарды алтыдан ажыра тургуспай јат. Јаңыстан кураандарды бир кыпта 10—12 тынан тудар. Онын кийнинде 4—5 коноктон ары кураандарды көптөдип јат.

Койлор кидим төрөп турган өйдө кураандарды 8—10 бөлүктө сакманда тудар, кураандар јаанаган сайын бөлүктөр астай берер, учы јаар бастыра койлорды бириктирип, кураандарын энезиле кожуп ийер.

Анчадала укту койлордын кураандарын телчидерине ле бир јашка јетире торныктыларына јаан ајару керек. Андый кураандарды энезинен айрыр тужунда азыралын тыгыдары ла аңылу рационло азыраары јаан чүмдү болуп јат. Укту кураандарды өлөң лө силос јиирине оройтып үрөткени кураандар јакшы торныгарына буудак эдерден айабас.

Туулу Алтайдын озочыл койчылары Марчина Тана, Тоедов Јелмек, Тужулкин Бабый, Сабитов Байтаза, Шабуракова Матрена ла өскөлөри де бойлорынын болушчыларыла өмөлү иштеп, кураандар өскүреринин технологиязын кыйалта јок бүдүрип турганынын шылтузында, кандый да јылда кажы ла 100 койдон 100—120 курааннан торныктырып, кажы ла койдон 3,7 килограммнан түк кайчылап алгылайт.

Г. ТАНКОВ.

ТЕХНИКА БЕЛЕН БОЛОР УЧУРЛУ

Быјыл јаскы јаланг ижинин кеми сүреен јаан болор, онызы јуртхозяйственный техника анчадала ижемјилү белетелерин некеп јат.

Областьтын колхозторынын ла совхозторынын мастерскойларында, «Јуртхозтехниканын» машиналар ремонттоор предприятиелеринде 1974 јылдын баштапкы үч айынын туркунына јүзүн-базын маркалу 500 кире трактор, кош тартар 150 автомобиль, 220 салда, аш үрендеер 300 машина ла көп өскө дө јуртхозяйственный машиналар ремонттоор керек.

Механизаторлорды 1974 јылда јер ижинин ле мал ижинин продукталарын көптөдө эдери ле белетеери учун јурт хозяйствонун ишчилеринин Бастырасоюзный социалистический мөрөйине элбеде тартып, јуртхозяйственный техниканы јаскы ишке белетеерине болужары бу өйдө колхозтордын ла совхозтордын партийный организацияларынын эн учурлу задачазы болуп јат. «Бастыра јуртхозяйственный продуктарды эдери ле государственного садары јанынан албатыхозяйственный пландарды ла социалистический молјуларды бүдүрери, эн артык экономический көргүзүлерге једери учун тартыжу социалистический мөрөйдө тос иш болор учурлу» — деп, КПСС-тин Тос Комитединин, СССР-дин Министрлеринин Совединин, ВЦСПС-тин ле ВЛКСМ-нин Тос Комитединин јөбинде айдылат.

Эмди јаан ајару мөрөйди канча ла кире једимдү өткүрерине эдилер учурлу. Социалистический мөрөйдин сүреен јаан ийдезин «Јуртхозтехниканын» машиналар ремонттоор мастерскойларында ујан тузаланып турулар.

Көп учуралдарда «Көргүзүлөрдүн доскозында» жүк ле тоолор бичилет. Ишмекчилер, звенолор, бригадалар, эмезе машиналар ремонттор предприятиелер бой-бой-лорыла мөрөйлөжип турганынын чокум темдектерин дезе табарга күч. Хозяйстволордо социалистический мөрөйдүн итогторун көрөр тушта керек база андый ок. Ол көргүзүлөр дезе техника канайда тузаланылып турганын, инженерный служба кандый айалгада болгонын чокум илелеп берер эди.

Техниканы жаскы кыра ижине белетеери жанынан алган молжуларын Кан-Оозы аймакта «Путь Ленина» колхозтын ла ХХII партсъездтин адыла адалган колхозтын механизаторлоры жеңилү бүдүрип жат. Машиналар ремонттор иштердин сүреен жаан учурин билип, бу хозяйстволордын ишчилери аш үрендеер машиналарды, салдаларды, культиваторлорды, тырмууштарды ончозын 1 февральга белетеп койгондор. Тракторлорды да ремонттооры бийик тебүле, жакшы өдүп туру.

Жолодо кой өскүрер совхозтын Кара-Кобыдагы фермазынын аймакта социалистический мөрөйди баштаган механизаторлоры олодон тын да артып турган эмес. Олор бар техниказын жаскы кыра ижине ремонттоорун учына жетирип браадыры.

Машиналар ремонттор иш Алтыгы-Оймондогы ла Чаргыдагы совхозтордо жылгыр өдүп жат. Ишмекчи коллективтердин иште күнүн ле мөрөйлөшкөни, партийный организациялар ишти билгир төзөгөни, инженерно-технический служба производстводо иштин озочыл эп-сүмелерин тузаланып турганы, производствонун культуразы бийиктегени ле улустын бийик квалификациязы — бу ончозы једимге экелип турган төс айалгалар болуп жат. Мында көп саба механизаторлор социалистический молжулар алып, итогторды улай ла көрүп, анда жаңыс ла озочылдарды эмес, је сондоп то тургандарды јартап, олорго болуш јетирерин темдектеп алып, иште моральный ла материальный јилбиркедерин билгир тузаланып,

тузалу баштанкайларды түрген таркадып жадылар.

Техниканы ремонттооры — журт јердин ишчилери кыра ижине белетенеринде јаан учурлу керек. Андый да болзо, кезик аймактарда техниканы јаска белетеерин јылгырлатпай, машиналар ремонттоор ишти тутадып та турган учуралдар бар. Темдектеп айтса, Ондой аймакта Ийиндеги, Күпчегендеги совхозтордо, «Искра» колхозто ремонтлотон кажы ла экинчи трактор мастерскойдо болбогон. Аш үрендеер машиналар, салдалар ла өскө дө журтхозяйствeнный машиналар Шебалин аймакта Эјегандагы ла Эликманардагы совхозтордо ујан белетелет. Техниканы ремонттоорын тззззринде јаан једикпестер Көксуу-Оозы аймактын совхозторында бар.

Областын хозяйстволорында ремонттын озочыл эп-сүмелери производствого эмдиге ле элбек таркагалак, ремонт, азыйда ок чылап, тузазы ас бригадный эп-сүмеле өткүрилип јат. Башкараачыларга, инженерлерге ончо јерлерде ремонттын узловой ло поточно-узловой эп-сүмезине көчөр, машиналардын сүрекей керектү бөлүктерин ле детальдарын орныктырарын элбеде өткүрер керек. Көп саба хозяйстволордо дезе профилактический көрүштин, тракторлордын ла журтхозмашиналардын текущий ле капитальный ремонтынын графигин табар да арга јок.

Машиналар ремонттоор ишти јенүлү өткүрерине једикпестү материально-технический база да чаптыгын јетирет.

Туулу Алтайдын хозяйстволорында 1950 трактор, силос ло аш јуунадар 500-тен көп комбайндар, 1000 автомобиль ле мундар тоолу өскө дө журтхозяйствeнный машиналар ла јепселдер бар. Типовой мастерскойлор дезе јүк ле 16 хозяйстводо бар, өскөлзринде мастерскойлор коомой, керектү оборудованиеле, станокторло јеткилделбеген. Андый мастерскойлордо ремонтты эмдиги ойдоги эп-сүмеле өткүрерге күч.

«Јуртхозтехниканын» областной биригүзинин маши-

налар ремонттор предприятиелеринин ийде-күчи жеткил эмес. Олордын күчиле жылына колхозтордын ла совхозтордын 400 кире тракторы, өскөртө айтса, ремонтлотон тракторлордын жүк ле 30 проценти ремонттолып жат.

«Журтхозтехниканын» Ондойдогы ла Шебалиндеги мастерскойларынын жектү ижи керегинде кезем сөстөрдү улам ла угар аргалу. Областын хозяйстволоры ремонттын чындыйы ла өйи келтейинен жаан некелтелер тургузадылар.

Кезикте ремонттын чындыйы да жабыс болуп жат. Мастерскойлордын ремонтгон тракторлоры түргөн үрелип, ойто ло ремонтко барып турган учуралдар ас эмес. Темдектезе, Жабагандагы совхозтын ДТ-75 «М» танмалу тракторы «Журтхозтехниканын» Ондойдогы мастерскойында беш айдын туркунына ремонттолгон. Ремонттон чыккан ла, двигатели иштебей барган. Ачып көрөр болзо, бурузы мастерскойдын болуп калган.

Ремонт кийиндеги ижендирүлү (гарантийный) өй эмдиге ле жабыс, оны жаңы машинанын ижендирүлү өйинин 80 процентине жетиргизер керек.

Бар једикпестерди канча ла кире түргөн јоголторы, машиналар ремонттор ишти өйлү-өйинде божодорына ончо ийде-күчтерди ууландыраы, социалистический мөрөйдү калык-јоннын жүрүминин кереги эдип, оны једимдү, билгир өткүрери хозяйстволордын партийный организацияларынын ла башкараачыларынын кыйалта јок бүдүретен молјузы болуп жат.

Механизаторлордын ла машина ремонттоочылардын ижин канча ла кире јакшы төзөп аларга, ичбойындагы ончо резервтерди ле аргаларды азыйгызынан толо тузаланып, јаскы јаланг ижине бойынын өйинде белетенип алар керек.

В. ПЕТРОВ.

ЈЕРБОЙЫНДАГЫ СОВЕТТЕР ЛЕ ОБЩЕСТВЕННЫЙ ОРГАНИЗАЦИЯЛАР

Коммунистический партиянын XXIV съездинин, КПСС-тин Төс Комитединин јөптөрин, «СССР-дин ишкүчиле јаткандарынын депутаттарынын Советтеринин статусы керегинде» СССР-дин Законынын, ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын районный, јурт ла поселковый Советтери керегинде ле социалистический законностьты оног ары өскүрери, Советтер бойынын функциязын бүдүрерин оног ары элбедери, экономиканын ла культуранын өзүмине јаан камаанын јетирери керегинде РСФСР-дин Закондорынын некелтелерин бүдүрип тура, бистин областьтын Советтери ле олордын исполнительный органдары государственный башкартунын кеберлерин ле эп-сүмелерин оног ары јарандырына, общественный организацияларды бойынын ижине тартып аларын тыгыдарына ууландыра јаан иштер өткүрип турулар.

Областьтын аймачный, јурт ла поселковый Советтеринин исполкомдорынын председателдеринин штатный эмес заместительдери болуп 69 киж, штатный эмес инспекторлор ло инструкторлор болуп 393 киж иштейт. Советтерде штатный эмес 10 бөлүк бар.

Советтердин ийдези ишкүчиле јаткандардын творческий эрчиминде, албатыла бузулбас колбузында деп, В. И. Ленин айдып туратан.

Советтер государственный јан болгоныла коштой, ишкүчиле јаткандардын эн ле массовый организациязы болуп јат. Бистин областьта 2557 депутат ла 30 мунга шыдар активисттер бар. Советтер бойынын ижинде граждандардын общественный башка-башка организа-

цияларына тайанып јат, ол хозяйственный ла культурный сурактардын аайына тӧзӧмӧлдӧ ле чокум чыгар арга берет, ишкӧчиле јаткандардын элбек калыгын общественный организациялар ажыра государственной керектер башкарарына тартып алат, улустын политический билгирин ле эрчимин тыгыдар айалга тӧзӧйт. Советтердин албатыла бек колбулу болгоны оны тыгыдып, чын ла јаннын демократический органы эдип јат. Ол колбунын шылтузында общественниктердин ижи анылу ууламјылу ла ӧдӧни болот.

Јербойындагы Советтердин ижине јаан болушты уличный ла домовый комитеттер, албатынын дружиназы ла нӧкӧрлик јаргылар, ада-энелердин школдогы комитеттери, медицинский ле культурно-просветительный учреждениелердеги общественный советтер ле ӧскӧ дӧ организациялар эдип јат.

Городты јарандырар керекте горисполкомдо уличный ла домовый комитеттер јаан болуш эдип туру. Темдек эдип, 47 номерлӧ Черемшанский избирательный округты алалы. Ол нӧк. Зырянов Павел Петровичке баштадып, благоустройство јанынан мӧрӧйлӧжӧр баштанкай эткен. Пенсионер Павел Петрович карган да болзо, округтын оромдоры ару-чек, јажыл агашту ла чечектерлӧ, улус амыраарына јарамыкту болорына ууландыра кӧп иштеп туру. Округта воскресниктер ле субботниктер јаантайын болот, анда, каргандардан ла балдардан ӧскӧ, бастыра улус туружат. Улус оромнын јолын јазап, кырларын суактап, тротуарлар салып, агаш, јыраа ла чечек отургузып туру. Округтын улузы ӱч јылдын туркунына 487 метр јолго сай таш ла кумак тӧгӧп јазаган, јолдын кырыла 564 метр суак салган, 425 метр тротуар јазаган, 165 квадратный метр јерге чечектер отургускан, 350 агаш ла јыраа тарыган.

Мындагы уличный комитет балдарды воспитывать эдерине јаан ајару эдет. Мында балдардын спортивный

площадказы эдилген, ол јакшы иштейт. Ээжилерди буспазына ууландыра јаан иштер өткүрилет.

Ўй улустын советтери предприятиелерде, колхозтордо ло совхозтордо јаан ла тузалу иштер өткүрип турулар. Улаган аймакта Саратан јуртта ўй улустын соведин нөк. Тельденова Мария Петровна билгир башкарат. Советтин кажы ла члени каруулу керектү, коллективтерле бек колбулу. Малга азырал белетеер иш башталар алдында ўй улустын соведи айыл-ээзи ўй улусты јууп, јуун өткүреле, оларды азырал белетеер иште турушсын деп кычырган. Көп саба ўй улус совхозко 800 центнерден ажыра өлөң тургузарында турушкан. Улустан јуртхозпродукталар садып алар сурак тура берерде, ўй улустын совединин члендери депутаттарла кожо бу керекте эрчимдү турушкандар. Саратандагы јурт Совет улустан эт садып алар планды 120 процентке, тўктинг планын 150 процентке бүдүрген. Ўй улустын соведи улус јаткан туралардагы улусты база коллектив деп бодоп, сөстөрине киришпей турган билелерге болуш јетирип, бойларынын једикпезин билип аларына ууландыра јартамалду иштер өткүрип јат. Ором ару-чек, тура јараш көрүнерин ўй улустын соведи бойынын кичеейтен кереги деп көрүп туру.

Закондорды бузатанын јоголторына, социалистический јөөжөни корыырына ууландырган јаан иштерди нөкөрлик јаргылар, албатынын дружиналары ла милициянын комнаталары өткүрип турулар. Майма аймакта Чой јуртта нөкөрлик јаргычы болуп нөк. П. И. Николаева бир канча јылдардын туркунына иштеп келди. Ол кажы ла заседаниени јакшы өткүрип турган шылтузында јаргынын ижинде улус туружары там ла көптөп туру. Јаргы јангыс ла улус кезедип турган эмес, ол анайда ок јастырган кижии түрген түзединерин бойынын шинжүзине алып јат.

Общественный ээжини корыыры јанынан Қош-Агаш аймакта СССР-дин 50 јылдыгынын адыла адалган кол-

хозтогы албатынын дружиназы (командири нөк. М. И. Берсимбаев) жакшы көргүзүгө жеткен. Штабтын ижи аңылу план аайынча өдөт. Жастыра кылык эткен улус керегинде журт Советтин исполкомына ла колхоз-тын правлениезине жетирү эдет. 1973 жылда общественный жерлерде ээжилерди бузатаны чек астаган.

Ада-энелердин школдордогы комитеттери, клубтардагы, Культуранын тураларындагы, библиотекалардагы ла милициянын комнаталарындагы общественный советтердин бүдүрип турган иштери көп.

Калганчы жылдарда государственный башкартунын исполкомдордын штатный эмес бөлүктери ле общественный советтер деп адалып турган органдарында улус туружары там ла элбеп туру.

Горисполкомго ло онын бөлүктерине жаан болушты нөк. Козулин Иван Ивановичке баштаткан штатный эмес оргинструкторский бөлүк эдип туру. Ол берилген жакылтаны бүдүргениле коштой, исполкомнын ла горсоветтин сессияларынын шүүжетен сурактарын белетее-ринде туружып, өткүрген шинжүүлөрдиг материалдарынын аайына чыгып, исполкомнын жөптөрин бүдүрерин шинжүде тудуп, избирательдердин жакылталары бүдүп турганын шиндеп туру.

Жербойындагы Советтер общественный организациялардын ижин жаантайын башкартуда тудат. Öткөн эки жылдын туркунына областной, аймачный, журт ла поселковый Советтердин исполкомдорында көп тоолу сурактардын аайына чыккандар. Общественный самодетельный организациялардын башкараачыларынын отчетторын Советтердин сессияларында, исполкомдордын заседаниелеринде ле улустын жуундарында угары жандала берген. Общественный организациялардын ижи керегинде куучын советский активтин школдорында ла семинарларында өдөт.

Городской ло аймачный Советтердин исполкомдоры бой-бойына түнгей иштер өткүрип турган организация-

лардын аайына чыгып, олардын бүдүретен керектерин чокумдаган. Пландар тургузары жаранган, коллективтердин ижин башкараны чокумдалган, общественный организациялардын башкараачылары тил алыжары элбеген. Самодеятельный көп организациялар жаантайын иштеер комиссиялардын ижине жаан жөмөлтө эткилейт. Темдектезе, ада-энелердин школдордогы комитеттери, клубтардагы ла библиотекалардагы советтер Советтердин албатынын үредүзи ле культурно-просветительный иш аайынча жаантайын иштеер комиссияларынын ижине жаан болуш эткилейт. Олор сессияларда ла исполкомдордо культуранын, школдын ла өскө дө учреждениелердин сурактарын өмөлөжип белетегилейт.

Медицинский учреждениелерде общественный советтердин бүдүрген жакшынак керектери көп. Чыгарган жөптөрдү бүдүрерин шиндейтен общественный инспекциянын аймакисполкомдорго жегирип турган болуштары сүрекей жаан. Штатный эмес органдардын ижин шиндегенде, жербойынын жүрүмунин сурактарынын аайына чыгарында олардын камааны жаанап турганы билдирет.

Городской, аймачный, журт ла поселковый Советтердин исполнительный комитеттери самодеятельный общественный организацияларына килемјини тынгыткан болзо, олардын ижи эмдигизинен чик жок артык болор эди. Советтердин исполкомдоры эн артык общественниктердин ижинин ченемелдерин кезикте теренжиде көрбөй лө таркатпай турулар.

Советтер общественный ла штатный эмес органдардын бүдүретен ижин көптөткөни — коммунистический строителствонун жаан учурлу кереги. Келер өйлөрдө албатыдан государственный органдардын ижине там ла көп улус туружар, ороонды башкаранында общественностьтын учурын көдүрери элбеер.

В. КОСТЕНКОВ.

ТООМЈЫЛУ ПРОПАГАНДИСТ

Пропагандисттин тоомјызы онын билеринен, ижинен, улуска кандый болуш јетирип турганынан камаанду. Билери көп, немени јакшы јартап беретен, үренип турган билгирлерди улустын ижиле, јадын-јүрүмле колбоп билетен, улустын айтканын угуп билер, сурактарына каруузын јартап берер пропагандисттер анчадала јаан тоомјылу болуп јат.

Андый пропагандисттердин бирүзи — Кош-Агаш аймакта «50 лет Октября» колхозтын ветврачы Акпасов Кадыл Албашевич. Ол бу колхозто «Экономический билгирлердин төзөлгөзи» деп политкружокто комсомолдорло иштеп јат.

Нөк. Акпасов үредүни јангыс јерде эмес, турлудан турлуга, улустын иштеп ле јуртап турган јерине барып өткүрип јат.

Онын угаачылары — јиит койчылар. Кружокто бастыразы 42 кижии. Олордын кезиктери бир-эки ле јылдан иштеп келген. Олор общественный јүрүмде, каруулу иште баштапкы ла алтамдар эдип јат. Көп сабазы политический бичикти де колына баштапкы катап алган. Пропагандистский ижинде Кадыл Албашевич онызын ајаруга алып јат.

Хозяйстводо јаан специалисттердин бирүзи болуп турган кижинин ижи көп, је нөк. Акпасов пропагандисттин ижин база јаан иш деп көрүп јат.

Јоруктап иштеер пропагандисттин ижи аңылу: подготовительный теманы бир канча катап өткүрер керек, занятиде 2—3 кижии болуп јат, үредүни алтайлап, орустап, казахтап өткүрерге келижет. Удабас койлор-

дын кидим төрөөр өйи, ноокы тараары башталар, онын учун үредүни март айга јетире божодып саларга, занятиелер недеде сайын өткүрилип јат.

Пропагандист үренип турган улустын үредүзин, олардын ижинин аңылу јанын, колхозчылар кандый амадулу иштеп турганын — ончозын ајаруга алып турат.

Кадыл Албашевич үредү өткүргенде, кажы ла кижилерди билгирлерди, билерге күч теоретический ээжилерди јакшы билип алзын деп кичеенет.

Пропагандисттин ижи — јангыс ла үредү өткүрери эмес. Угаачыларла улам сайын туштажып, оларло ачык-јарык куучындажып, үредүде билип алган билгирлерин ижинде канайып тузаланып тургандарын нөк. Акпасов база билип алат.

«Эмди койчылар хозяйстводо бойлорынын учурын јарт билгилеп јат — деп, Кадыл Албашевич куучындайт. — Олар продукция эдерине канча кире чыгым чыгарылып турганын, чыгымдарды астадарга нени эдерин эмди јакшы билер. Бистин көп угаачылар — ижи јанынан јаан билгирлү улус, олардын политический де билгирлери јакшы, ижин ак-чек бүдүргилеп јат, бойлорын производствонын ээлери деп көргүлөп јат».

«Продукцияны эдип чыгарар баазы ла производствонын рентабельнозы» деп теманы сүрекей сонуркап үренгилеген. Угаачылар пропагандисттин болужыла колхозтын ижин шиндегилеген, кандый иш јакшы эдилгени, кандый једикпестер болгоны, оларды канайда јоголторы керегинде јакшы билип алгандар.

Ончо занятиелер колхозтын жүрүмиле, онын ижиле јуук колбулу өдүп турат.

«Үренер тушта бисте унчукпай отураар арга јок — деп, угаачылар айдыжат. — Јангыс ла пропагандисттин куучынын угар эмес, кандый бир теоретический ээжиле иште канайда тузаланары керегинде сананар керек».

Хозяйстводо айалга массово-политический иш өткүрерине тын да јарамыкту деп айдарга болбос. Је дирек-

ция, партийный, комсомольский организациялар производствоны түрген өскүрери ле онын рентабельнозын бийиктедери учун тартыжуга хозяйствонун коллективин жакшы баштап турулар.

Колхозто политический просвещениенин кабинетин иштеп жат, анда колхозтын өзүмин көргүскен тоолор, социалистический мөрөй канайда өдүп турганы керегинде материалдар бар. Анайда ок пропагандистке комсомольский организация жаан болуш жетирип жат: комсомолдор турлуларга жаантайын жаңы газеттер, журналдар, библиотекадан алган бичиктер жетиргилейт.

Семипалатинский комсомолдордын жозогыла колхозто комсомолдордон ло жашөскүримнен чабандардын турлузы төзөлгөн. Анда электричество бар, газовый плиталар тургузылган, транзисторный телевизорлор иштеп жат, библиотекалар бар.

Акпасов Кадыл Албашевичтин өткүрип турган пропагандистский ижи коллективтин керектерине жаан туза жетирип турганында алаңзу жок. Онызын мындый да темдектерле көргүзөр аргалу: кружокто үренип турган койчы Таханова Барбалага коммунистический иштин мергендүчизи деп, 1973 жылда социалистический иштин жеңүчизи деп ат-нере адалган, ол ХХІХ областной партийный конференцияда КПСС-тин обкомынын членине тудулган. Керексибесова Анна — ВЛКСМ-нин XVI съездинин делегады, озочыл ишчи, ижинде жаантайын жаңы эп-сүмеле тузаланат. Хозяйство дезе государствого эт, түк, ноокы табыштырары жаанынан алынган молжуларын чик жок ажыра бүдүргөн.

Жашөскүримнин политический, экономический үредүзи иштин эрчимин тыгыдарына камаанын жетиргени жарт. Јиит колхозчылардын иштеги жаан једимдерине нөк. Акпасовтын пропагандистский ижи јөмөлтө эткен деп айтса, јастыра болбос.

Р. САЙМУНОВА.

АМЫР-ЭНЧҮНИНГ ЛЕ НАЈЫЛЫКТЫНГ КҮРИ

Калганчы жылдарда социалистический ороондордын карындаштык партияларынын башкараачыларынын эн ле бийик кеминде эрмек-куучындар өткүрери жанжыга берген. Мындый туштажулар социалистический ороондордын бой-бойлорын ондожоры ла өмөлөжип иштеери там ла өзөрине жангы тебү берет.

КПСС-тинг Төс Комитедининг Генеральный качызынын нөк. Л. И. Брежневтин Кубага барып жүргени ле Кубанын коммунистический партиязынын баштапкы качызыла, государствонын башкараачызыла Фидель Кастроло өткүрген эрмек-куучындары социалистический најылыкты онон ары тыгыдары јанынан база бир јаан алтам болды.

Гаванадагы митингте куучынында нөк. Брежнев мынайда айткан: «Советско-кубинский колбулардын јеткен сүреен јаан кеми СССР ле Куба ортодо теңистинг учыкыйузы јок телкемдерининг үстиле эмди бек, јалбак, ижемјилү күр салылган деп айдар арга берет. Оныла ары-бери жүрери үзүк јогынан ла бир кеминде өткүрилет. Бу, нөкөрлор, АМЫР-ЭНЧҮНИНГ, НАЈЫЛЫКТЫНГ ла ҚАРЫНДАШТЫҚТЫНГ күри!».

Советский Союзтын Коммунистический партиязы, советский албаты социалистический обществоны — кулданыштан јайым, иштеп јаткан бастыра албатынын тузазына ишкүчиле јаткандарга бойлорына башкарткан обществоны төзөөр улу задачаны жүрүмге өткүреринде бойынын коммунистический партиязын күреелей турган

кубинский албатынын једимдерин бийик баалап турулар.

Январь айда Монкада казармага ат-нерелү табару эткениниң 20 жылдыгы ла Кубадагы революциянын јенүзиниң 15 жылдыгы элбек темдектелген, озор Кубанын экономический, социальный ла культурный строительнодогы једимдеринин бастыра албаты турушкан көрүзи болгон деп айдарга јараар.

Кубадагы революциянын кийнинде албаты кажы ла жылга бойынын адын адап берет: «Јайымданган жыл», «Аграрный реформанын жылы», «Ўредүниң жылы», «Пландаштын жылы»... 1974 жыл — «Революциянын 15 жылдыгынын жылы» деп адалган.

Бу өйдө Куба экпиндү политический ле хозяйственный жүрүм өткүрет, Кубадагы социалистический революция једип алган једимдерин тыгыдып ла тереңжидип, өзүмниң јангы үйе-өйине кирген.

Экономиканы төзөөри Кубада јенил эмес айалгаларда өдүп јат. Онызына јаман салтарын экономический туйукташ (блокада), империалистический ороондордын политический базыжы, коштой турган ороондордо јажынган контрреволюционерлердин јеткерлү керектери јетирет. Сырьевой ло энергетический арга-күчтер ас. Специалисттер ле ченемел једишпей јат.

Је андый уур-күчтер де болзо, сахар эдео промышленность јенүлү өзөт. 1968—72 жылдарда јылына ортоого 5,7 миллион тонна сахар-сырец эдилип турган. Metallургический база ла машиналар эдео чек јангыдан төзөлөт. Никель иштеери өзүп јат. Химический промышленность төзөлөт, минеральный удобрениелер эдео башталган.

Кубанын экономический өзүми көп јанынан талайла жүрер транспорттын аргаларынан камаанду. Саду өткүрер флоттын тоннажы 15 жылдын туркунына 10 катапка көптөгөн. Балык тудар промышленность өзүп јат. Онын продукциязы 7 катапка көптөгөн.

Узактан бери өскүрген журтхозяйственный культура-ларды — ристи, цитрусовыйларды, танкыны иштеери чик жок элбеген.

Куба бичик билбезин жоголтып койгон, үредү бастыра-текши ле төлү жок болуп калган. Иш таппай жүрери жоголгон. Медицинский жеткилдеш жаранган.

Куба Республика Советский Союзтын карындаштык болужы жокко өзүп ле тыгып болбос эди. Советский Союзтын карындаштык болужы жылдан жылга там ла көп бүдүмдү болуп браат. Экономиканын сырагай башка-башка бөлүктеринин мундар тоолу советский специалисттери 15 жылга улай кубинецтерле кожо иштегендер.

Бу өйдө Советский Союзтын болужыла 103 жаан предприятие тудулат. Кубанын экономиказын өскүрер программа жаан учурлу ончо бөлүктери жанынан бүдүп жат, темдектезе, энергетика, никель, нефть ле нефтепродукталар, автомобильдер ремонттор мастерскойлор, текстильный промышленность, сахарлу кулузынды жуунадарын механизировать эдери, сахар эдер промышленностьтын ийде-күчтерин жагыртары ла көптөдөри, порттордын жазалдары, темир жолдорды өскөртө тудары ла жагыртары, шоссе жолдор ло бууктар, жер суактаар ла жер кургадар системалар тудары, геологический разведка, связь, үредүлү заведениелерди жазалдарла жеткилдеери, электронно-вычислительный техника, металлургический ле металлдардан немелер эдер промышленность, балык тудар керептер туратан порттор, аэродромдор ло онон до өскөлөри жанынан.

Куба он беш жылга шыдарлай улалган кату империалистический туйукташтын айалгаларында бойынын өзүми учун тартыжып жат. Советский Союз Кубага саду жанынан жеңилтелер эдип, узак өйгө өдүшке акча берген. Мынызы жаан индустриальный ороон ло кичү государство ортодо чындык колбулардын жаркынду жозогы болуп жат. Кубанын СССР-ле өткүрген товарообороды 1960

јылда 160 миллион салковойдон 1973 јылда 1 миллиард салковойго јетире өскөн. 12 јылдын туркунына Советский Союз Кубага 60 муннан көп автомобильдер, 50 мун трактор, 65 миллион тонна нефть, 7 миллион тонна аш ла буудайдын кулурын аткарган.

Куба дезе Советский Союзка сахар-сырец, никель, танкы ла өскө дө товарлар аткарып јат. 1960—73 јылдардын туркунына СССР 32 миллион тонна сахар-сырец алган.

Бу өйдө Кубанын коммунистический партиязы плановый экономиканы өскүрерине, республиканын албаты-хозяйствозын өскүрер баштапкы бешјылдык планы белетеерине јаан ајару јетирет. Коммунистический партияда эмди 150 муннан көп кижии туруп јат, партиянын тоомјызы калык-јоннын ортозында јаанап ла тыгып турат. 1975 јылда Кубанын компартиязынын баштапкы съезди болор. «Кубадагы революциянын ајалгазы бу өйдө сүрекей бек. Кубанын албатызы коммунистический партиязын күреелей мынан озо эмдигизинен чук качан да турбаган» — деп, Фидель Кастро айткан.

Куба Республика тышјанындагы эрчимдү политиказыла социалистический најылыктын ороондоры бойынын алдына телекейде тургузып турган текши амадуларга једерине болужып јат. Социалистический Кубанын телекейлик тоомјызы там ла јаанайт. Јер-телекейдин 72 госуударствозы Кубала дипломатический колбулар тургузып алган, олордын ортозында 7 госуударство — Латинский Американын ороондоры.

Л. И. Брежневтин Кубага барып јүргени бистин өмөлигисти өскүреринде јангы үйе-өйи болды. Гаванада кол салган советско-кубинский Декларацияда эки карындаштык партия ла албаты ортодо ончо јанынан колбуларды теренжидер, социализмди ле коммунизмди бүдүреринде, телекей үстинде текши амадулар учун тартыжуда јуук колбулу туружар элбек программа темдектелген. Куба — 1972 јылдан ала СЭВ-тин члени. Эмди

Кубаны социалистический экономический интеграцияда оноң ары туруштырары керегинде сурак турат. КПСС ле Кубаның компартиязы эки революционный марксистско-ленинский партия ортодо өмөлөжип иштеерин өскүрерин эң учурлу задача деп көрүп турулар. Эки партия экилези телекейлик коммунистический ле ишмекчи движениени оноң ары тыңыдары учун турушкылайт.

«Башка-башка общественный стройлу государство-лор амыр-энчү коштой турарынын ээжилери ажыра бастыра-текши амыр-энчүни тыңыдарынын керегин жөмөп турганы керегинде угускылап, Советский Союз ла Куба өскө дө карындаштык ороондорло, бастыра озоңыл ийде-күчтерле кожо телекейлик айалгада ичкери эдилген жакшынак алтамдар бек болорын жеткилдеерине ле олор ойто жеткерлү жолго кайра бурулбазын төзөөрине ууландырган турумкай тартыжуны оноң ары өткүрерине белен болуп турганын база катап айттылар» — деп, КПСС-тин Төс Комитединин Политбюрозынын, СССР-дин Верховный Советинин Президиумынын ла СССР-дин Министрлеринин Советинин жөбинде темдектелет. Бу жөптө Л. И. Брежневтин Куба Республикага барып жүрер туштагы ончо ижи жарадылган.

С. НИКОЛАЕВ.

НӨКӨРЛИК ЛЕ НАЈЫЛЫК, СҮҮШ ЛЕ БИЛЕ

Бу теманы шиндеп үренер тушта пропагандист мындый сурактар тургузар аргалу:

1. Нөкөрлик — социалистический общественонун улустары ортодогы колбулардын төзөлгөзи.

2. Најылык — сүрекей ак-чек ле керсү күүн-санаа.

3. Кылык-јагнын коммунистический ээжилери сүүш керегинде нени айдат.

4. Биленин ле билелү болорынын ээжилеринин төзөлгөлөри.

Баштапкы суракты жартап тура, пропагандист нөкөрликтин, нөкөрлик болуштын ээжизи бистин кылык-јагыбыстын төс ээжилеринин бирүзи болуп, бистин общественонун бастыра жүрүмине өдүп калганын темдектеер учурлу. Нөкөрликтин ээжизи кулданыштан јайым, киж кижини кулданбас, базынбас бистин общественонун сырагај төс ээжилеринин бирүзи болуп јат. «Обществонун члендеринин өмө-јөмөлик, төзөмөлдү ижи, государствон ла общественный керектерди башкарарында олордын күнүн сайын турушканы, нөкөрлөр болуп өмө-лөжи иштееринин ле бой-бойына јөмөжөринин коммунистический колбуларын өскүргени улустын санаазын өмө-јөмөлик, иштегкей ле киж күүндү болорына ууландырат» — деп, КПСС-тин Программасында айдылат.

Өскө сөслө айтса, бис бистин социалистический обществодо киж кижиге — најы дегенисте, нөкөрлик дегени бастыра обществого, онын бастыра члендерине келижет деп бодойдыс. Пропагандист нөкөрликтин тем-

дектерин чокум коллективтин жүрүминен айдып беретен болзо, онызы сүрекей жакшы болор.

Анайдарда, нөкөрлик — ол бистин общественонун ончо члендери ортодогы колбулардын ээжизи.

Экинчи суракка көчүп жада, пропагандист нажылык дегени — нөкөрликтен тапчы учурлу сөс деп темдектеер учурлу. Нажылык — ол улус бой-бойына тартынып, иште ле жадын-жүрүмде жаантайын кожо болорго күүнзегени.

Пропагандист куучын-беседа өткүрер тушта угаачыларга сурактар берер аргалу: эки эмезе бир канча кижинин нажылыгы неге төзөлгөлөнөт? Бис кемди нажым деп адайдыс?

Бу сурактар аайынча түп-шүүлте эдерине пропагандист чып ла чын нажылык оок-теек жылбүлөрдөн, болгон-тушкан күүнзештерден табылбас деп жартап берзе, жакшы болор. Андый оок-теек жылбүлөрдөн табылган нажылык оок-теек шылтактардан ла үзүлип калар. Н. В. Гогольдын «Иван Иванович Иван Никифоровичле канайып керишкени керегинде повезинде» кандый учурал болгонын улус текши билер.

Чын нажылык бийик, ак-чек общественный жылбүлөрдин бирлигине төзөлгөлөнүп жат. Бис революционный движениенин практиказынан нажылыктын көп тоолу чын ла улу темдектерин билерис. Телекейлик пролетариаттын башчыларынын — Карл Маркстын ла Фридрих Энгельстын жүрүми ле ижи нажылыктын улу жозогы болуп жат. «Жозогы кеп куучындарда нажылыктын кайкамчылу жүзүн-базын жозокторы керегинде айдылат. Европанын пролетариады бистин науканы эки ученый, эки тартыжаачы төзөгөн деп айдар аргалу. Олор экү бой-бойын канайып көргөни нажылык керегинде жебрен улустын эн кайкамчылу ончо кеп куучындарынан артык» — деп, В. И. Ленин бичиген (В. И. Ленин. ПСС, 2 том, 12 стр.).

Бистин советский жүрүмисте чын нажылыктын жозокторы база толтыра. Учунда пропагандист нажылыкта

көрүм-шүүлтезинен јана баспайтаны (принципиальность) керегинде айдар аргалу. Аристотель деп грек философто сүрекей јакшы мындый шүүлте бар болгон: «Платон (Аристотельдин үредүчизи.— А. С.) ло чын меге баалу да болзо, је агару молјуум чынды артыксын деп јакарат».

Бу шүүлте бистин социалистический обществого сүреен јарап јат. Обществого удурлашту кылыктарды, гражданский молјузын бускан учуралдарды актап турган «најылык» чек јарабас, јаман кылык болуп јат. Најы улус бой-бойынын једикпестерин көрүп, оларды јоголторго кичеенер учурлу.

Сүүш — ол најылыктан башка санаа, ол эки кижинин кичеемели болуп јат. Сүүш — ол эки кижинин күүни. Қажы ла кижі оны бойынын көрүжиле көрүп јат. Бой-бойын сүүп турган улустын көрүм-шүүлтелери, јилбүлери, амадулары јуук болор учурлу. Бой-бойын сүүп турган улус бой-бойын тооп, бой-бойына бүдүп, болужып ла јөмөжип турар учурлу.

Угаачылар: «Сүүш бар ба?» — деп сураардан маат јок. Бу удааннан берип турган сурак. Ого чын-чике каруу берерге, пропагандист литературадан ла жүрүмнин бойынан алган темдектерди тузаланар учурлу.

Карл Маркстын ла онын үйинин Женни фон Вестфаленнин сүүжи бастыра жүрүмди өткөн ак-чек сүүш болуп јат. Маркстын үйи укту-төстү биледен де болгон болзо, бойынын өбөөнине болуп бай, аргалу јадынды таштап, революционер кижинин кыйын-шыралу жүрүмин талдап алган. «Женни фон Вестфален јокко Карл Маркс андый јаан тоомјыга качан да јетпес эди. Эки кижинин жүрүми — экилезинин сүрекей јакшы жүрүми — бой-бойына кожулта эдип, качан да андый јуук болбогон» — деп, К. Маркстын кызы Элеонора Маркс-Эвелинг бичиген.

Сүүш дегенин јартайла, калганчы, төртинчи суракка көчөргө јараар.

Феодалный ла буржуазный обществодо бой-бойына тартынып, бой-бойын сүүп алышкан учуралдар сүрекей ас болгон. Анда улус көп сабазында астамга, акча-јөө-жөгө болуп алыжатан. Социализм тушта улус бой-бойынын јөөжөзине болуп алыжып турган эмес, сүүжип турганы учун алыжып јат. Социалистический обществодо улус бой-бойын чын ла ак-чек сүүшле сүүр, кажы ла кижинин јилбүүлери обществонын јилбүүлеринен аныланбай, карын олорло там ла јуук колбулу болуп, улустын ак-чек сүүжине чындык эрке айалгалар төзөлгөн.

Социалистический обществодо улус алыжарда, астам-туза керегинде эмес, эки бойынын күүн-санаазы, эки бойынын ла балдарынын ырызы керегинде, балдарын социалистический обществонын уулдары ла кыстары эдип өскүрери керегинде, бойларынын ырысту јүрүмиле эл-јонго, бастыра обществого туза јетирери керегинде санангылайт.

А. СЕВЕЛОВ.

8 МАРТ — УЙ УЛУСТЫН ТЕЛЕКЕЙЛИК КҮНИ

8-мартта телекейдин ак-чек күүндү өнчө эл-јоны уй улустын Телекейлик күнин темдектеп жадылар. Бу күнде бастыра ороондордын ишкүчиле јаткан уй улустары амыр-энчү учун, јайым, тен праволу жадын-јүрүм учун, бойларынын ла балдарынын ырызы учун тартыжуда једип алган једимдерин көрүп, келер өйдөги тартыжуга ийде-күчтерин јууп, бириктирип турулар. Уй улусты чындык ла тен праволу ла јайым эдери керегинде сурак бастыра капиталистический телекейде эмди де эн јаан, бүдүрерге күч сурактардын бирүзи болуп јат.

Бу суракты чын-чике бүдүреринин јозогын бистин улу Төрөлис көргүскен. Лениннин үредүзиле башкарынып, Коммунистический партия ла Советский башкару ончо уй улуска кандый да иште, бастыра јүрүмде тен праволор берген, олордын бастыра арга-күчи јаскы чечектий јайылып өзөрине јарамыкту ончо аргаларды јеткилдеген. Уй улус адаларыла, ага-карындаштарыла кожо улу Советский Союзты төзөп өскүрген, оны өштүлерден корыган, бистин Төрөлистин өнжип јаранарын јеткилдеген. Олор эр улуска кожо КПСС-тин XXIV съезди тургускан задачаларды бүдүрерге бастыра күчин, билерин берип, иштеп турулар.

Иштин арбынын бийиктедип, баазы јенил продукцияны канча ла кире көптөдө эдип чыгарары учун көндүккен социалистический мөрөйдө туружып, советский уй улус тогузынчы бешјылдыктын јакылтадарын өйинен озо бүдүрерине јаан јөмөлтө эдип туру. Кажы ла јерде, кандый ла иште јакшы ижиле мактадып турган көп уй улус бар. Советский государство балдарды өскүрип чыдадары јанынан уй улуска јаан болуш јетирет, эне улуска производственный ла общественный иште эрчимдү туружарына јарамыкту ончо айалгаларды төзөп јат. Уй улуска андый ок килемји ончо социалистический ороондордо эдилет.

Бастыра јер-телекейдин уй улустары 8 мартты амыр-энчү, демократия учун, тен праволу, ырысту јүрүм учун тартыжунын көрүзинин күни деп көрүп јат.

* 8 мартты уй улустын Телекейлик күни деп темдектеери керегинде Клара Цеткиннин шүүлтезин социалист уй улустын Экинчи

конференциясы жараткан. Бу конференция 1910 жылда Копенгаген городто өткөн, анда 17 орооннон 100 делегатка турушкан.

* Уй улустын Телекейлик күнин баштапкы ла катап 1911 жылда темдектегендер. Германияда, Австрияда, Данияда, Швейцарияда ла Америкада бу күнде митингтер өткүрилген, уй улуска избирательный право берзин деп некелтелү листовкалар таркадылган. Россияда кааннын башкарузы 1911, 1912 жылдарда ишмекчи уй улуска жуундар өткүрерге жөп бербеген.

* Уй улустын Телекейлик күни Россияда баштапкы ла катап 1913 жылда Петербуртта темдектелген. Уй улустын бу күнге учурлаган жуундары анайда ок Москвада, Киевте, Самарада, Тифлисте өткөн.

* 1917 жылда 8 мартта Петроградтын ишмекчи уй улустары «Жууны токтодор!», «Каан жагы жок болзын!» деп кычырулу оромдорго чыгып, демонстрациялар өткүрген.

* Совет жан учун тартыжуда көп уй улус турушкан. Гражданский жууда көргүскен ат-нерези учун 72 уй кижиге «Кызыл Мааны» деп жуучыл орденге кайралдаткан.

* 1972 жылда 18 декабрьда ООН-нын Генеральный Ассамблеясы 1975 жылды уй улустын Телекейлик жылы деп жарлаган. Бу жылда уй улустын праволоры учун, социальный ичкери өзүм, демократия ла амыр-энчү учун тартыжула колбулу жаан иштер өткүрилер.

* 1973 жылда 10—12 августта Финляндияда Европанын ороондорынын уй улустарынын конференциясы өткөн. Онын ижинде 26 орооннон ло уй улустын 10 организациясынан 173 уй кижиге турушкан. Конференция Европада амыр-энчүни жеткилдеериле, Европада албатылар ортодо колбуларды тыгыдарыла колбулу сурактарды, анайда ок уй улустын обществодо ло биледе айалгазын шүүшкен.

* Улу Октябрь уй улуска иштеер правозын тузаланар элбек аргалар берген. Эмди бистинг ороондо албаты-хозяйство иштеп турган ишмекчилердин ле служащийлердин талортозы — уй улус. Калганчы жылдарда промышленностьто иштеп тургандардын 48 проценти, связьта — 67, су-кадык корыырында, физкультурада ла социальный жеткилдеште — 85, албаты үредүзинде ле культурада 72 проценти — уй улус. Колхозтордо иштеп тургандардын 53 проценти, совхозтордо ло журтхозяйственный предприятиялерде 42 проценти — база уй улус.

* СССР-дин Министрлеринин Совединде, союзный ла автономный республикалардын Министрлеринин Созединде, жербойындагы Советтердин исполкомында жаан государственный ла башкараачы иштерде көп уй улус иштеп жат. Государственный ла хозяйственный

башкараачы органдарда иштеп турган улустың 62 проценти үй улус.

* СССР-де үй улусты 975 профессияга үредер профтехучилищелер бар.

* СССР-де көчөлү ле бала тапкан үй улуска 4 айдын отпускы берилип јат. Бала тапкан үй кижии бир јылга јалы јок отпуск, алып, јыл өтсө, ойто азыйгы ижине кирер аргалу.

* 1973 јылдын 1 декабрьден ала көчөлү ле бала тапкан үй улуска ижинин стажынан камааны јогынан ишјалын 100 процент төлөөр эдилген.

* Коммунистический партия, Советский башкару коммунистический строителъстводо өскө ороондордын албатыларыла најылыкты тыңыдарында үй улустың эткен ижин бийик баалап, үй улустың советский комитедин Албатылардын најылыгынын ордениле кайралдаган.

Советский Союзта үй улустың 19 журналы кепке базылып чыгып јат. Андый журналдар бастыра союзный ла үч автономный республикаларда чыгып јат.

* Социалистический ороондордо үй улус государствоны башкаларында эрчимдү туружат. ДРВ-де 66 үй кижии — Национальный Јууннын депутаттары. Венгриянын Государственный Совединин 349 депутадынан 69 үй кижии. 1946 јылда Румынияда јүк ле 19 үй кижии парламенттин депутады болгон болзо, эмди 67 үй кижии Улу Национальный јууннын депутады болуп јат. ГДР-де калганчы выборлордо Албатынын палатазына 159 үй кижии тудулган (депутаттардын текши тоозынын 31,8 проценти).

США-да дезе үй улус избирательдердин көп сабазы да болзо, сенатка сок јаныс үй кижии тудулган. Англияда парламенттин 600 депутаттарынын ортозында јүк ле 26 үй кижии.

Көп капиталистический ороондордо түңей иш учун үй улус эр улустан чик јок ас јал алып јат: Францияда 17 процентке, Швецияда 24 процентке, ФРГ-де 31 процентке, Японияда дезе 50 процентке. США-да үй улус эр улустан ас јал алып турганына үзее-ри, негр үй улуска ак чырайлу үй улустан чик јок ас јал төлөгилеп јат.

ФРГ-де иштеп турган үй улустың јүк ле 4 проценти бийик квалификациялу. Англияда јаргычы болуп 2 ле үй кижии иштеп јат врачтардын јүк ле 5 проценти үй улус. США-да врачтардын ортозында үй улустың тоозы 5 проценттен качан да бийиктебей јат.

БАЖАЛЫКТАР

XXIX областной партийный конференция керегинде	1
Бешжылдыктын пландарын бүдүрерин быжулайтан төртинчи жыл	5
Өткөн жылдын итогторунан	9
Кураандар телчидери — жаан резерв	13
Техника белең болор учурлу	17
Жербойындагы Советтер ле общественный организациялар	21
Тоомжулу пропагандист	26
Амыр-энчү ле нажылыктын күри	29
Нөкөрлик ле нажылык, сүүш ле биле	34
8 Март — үй улустын телекейлик күни	38

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 4/III—1974 г. Формат 70×108¹/₃₂.
Усл. печ. л. 1,25. Уч. изд. л. 1,8. Заказ 862. Тираж 1062 экз.
Цена 4 коп. АН 14384.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издатель-
ства, г. Горно-Алтайск, пр. Коммунистический, 44. Горно-
Алтайская типография, пр. Коммунистический, 27.

4 акча